

Το ενδιαφέρον επίκαιρο άρθρο του ΣΤΑΘΗ Σ. φιλοξενούμε σήμερα, για να μπορέσουμε να πάρουμε μια ανάσα και ένα μικρό διάλειμμα από τα παροικιακά...

«Διακόσια δολάρια το κεφάλι πωλούνται τα μωράκια στο Ιράκ - να σας φτύσει η Νέμεσις τη «δημοκρατία» που τους φορέσατε καπέλο (έτσι κι αλλιώς μια τυραννία και μισή μετά πολλής μαφίας είναι) - αλλά και οι δικές σας (μας) δημοκρατίες ελάχιστα διαφέρουν.

Διακόσια δολάρια πάει κι εδώ (και στο Παρίσι και στην Καλιφόρνια) το κεφάλι του μετανάστη ή του εντόπιου φουκαρά όλο και πιο πολύ προς την τυραννίδα (μετά πολλής διαφήμισης, Μεγάλου Αδελφού και καταστολής παντού) γλιστράει η Δύση των Τραπεζών και των ολίγιωτων της ολιγαρχίας. Δύει το φως στη Δύση. Δύει...

Μεγαλοβδόμαδο εν όψει και η στήλη έλαβε ένα κείμενο από τον κ. Στέλιο Παπαθανασίου, δόκτορα Φιλολογίας και Θεολογίας. Με χαρά μας σάς το παραθέτουμε, για την απόλαυση της ανάγνωσης:

* Ο «γαστρονόμος» και το Θείο Πάθος.

«Ου τα βρώματα κακά αλλ' η γαστριμαργία», διδάσκει ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής. Και ο Παπαδιαμάντης, όταν κάνει λόγο για τα «χάδια της κοιλιάς», αναφέρεται στα νόστιμα φαγητά που «αι καλαί οικοκυράδες ήξευρον τόσον περιπέχυνως να παρασκευάζουν διά τους συζύγους και τους υιούς των τους θαλασσοδαρμένους και ζητούντας της εστίας την αναψυχήν». Αυτό σημαίνει ότι η

Κόσμος και...

μη

Επιμέλεια ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΗ

ορθόδοξη παράδοση, όπως δεν απαξιώνει το σώμα, γιατί πιστεύει στην Ανάσταση, έτσι δεν απαξιώνει και τα βρώματα. Αντιθέτως, μαζί με τον γενναίο οίνο, τα θεωρεί προϋπόθεση εκ των ων ουκ άνευ για τη χαρά της πανηγύρεως.

Αλλά ως εκεί. Διότι υπάρχει και ο Κακόμης, ο ήρωας του ομόπλου παπαδιαμαντικού διηγήματος, το οποίο φίλη καθηγήτρια του ΑΠΘ χαρακτήρισε λίαν προσφυώς «υπέροχο βα-

στόλης: και νηστευτής και ελεήμων.

Στο προκείμενο τώρα. Εν όψει του πασχαλινού τετραημέρου, ο νέος ελληνοισμός, αγόμενος και φερόμενος ποικιλοτρόπως, ετοιμάζεται για ακόμη μία φορά να «κοροϊδέψει τη ρημαγμένη φύση με ξυπόλητα Σαββατοκύριακα και με τροχόσπιτα» (Νίκος Καρούζος). Προς την κατεύθυνση αυτή η ολοσέλιδη διαφήμιση του «γαστρονόμου» («Η Καθημερινή», 29-3-2009) προσφέρει ανεκτίμητη υπηρε-

Στο σκάφανδρο...

στάζο» και «υπόδειγμα βίου». Τι κάνει ο Αποστόλης ο Κακόμης: «Κατά τας νηστησίμους ημέρας, επειδή το μεσημβρινόν γιουβέτσι ήτο σαρακοσπιανόν, έκαμνε οικονομίαν 30 ή 40 λεπτών την ημέρα. Τα ολίγα ταύτα κέρματα έδιδε τακτικά ως συνδρομήν και εις άλλα μέρη, δικά του, και συχνά εις ένα Χατζήν καλούμενον, πρώην αχθοφόρον, όστις είχε γηράσει πολύ, ελεεινός, πάμπωχος, με πρησμένα τα πόδια και δεν μπορούσε πλέον να δουλέψη». Αυτά ο Απο-

στόλης. Απευθυνόμενη σε μία κοινωνία χορτάτη (αφού τρώει του σκασμού), προτείνει «ευλαβικές (sic), λιτές συνταγές για το τραπέζι [Υψιστε Θεέ!] της Μεγάλης Παρασκευής» και «παραδοσιακές νοστιμιές για το Μεγάλο Σάββατο». Ετσι ακριβώς: ο «γαστρονόμος» διαλέγει πριν από μας για μας και μεριμνά «για το πρόγευμα, το γεύμα και το δείπνο της Μεγάλης Παρασκευής» ασυστόλως και ανερευθιάστως, τουτέστιν «χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδών».

Εν κατακλείδι και για να μην τρελαθούμε: Ο μεγάλος Νίκος Καρούζος στο ποίημά του με τίτλο «Ρομαντικός επίλογος», που περιλαμβάνεται στη συλλογή «Πενθήματα», προκαθορίζει τρόπον τινά το είδος των αναγνωστών που δεν επιθυμεί να μετέχουν στην ποιητική δημιουργία του: «μη με διαβάζετε, όταν δεν πήγατε τουλάχιστο μια φορά στην Αποκαθήλωση». Και σ' ένα άλλο ποίημα που πιλοφορείται «Γίγνεσθαι» συνοψίζει σε έναν μόνο στίχο το υπέρτατο μεγαλείο του Θείου Πάθους, το οποίο αποτυπώνεται ευκρινώς και στην ανθρώπινη συνθήκη: «Τετέλεσται· ο μέγας παρακείμενος του κόσμου». Από την άλλη μεριά, η σημερινή μικρόψυχη εποχή του «μελαγχολικού καπιταλισμού που προτείνει το τίποτα ως όλον» (Σωτήρης Χατζάκης), μας υπενθυμίζει καθημερινά διά των θρυμματισμένων προσωπικοτήτων της γευσιγνωσίας το ακόλουθο ζοφερόν: η γαστρονομία και η παρεπόμενη γαστριμαργία αποτελούν όχι μόνο τη σημαίνουσα δομή μιας πραγματοποιημένης κοινωνίας, αλλά και το ανώτατο στάδιο της αλλοτρίωσης στη χώρα των πρωταθλητών της φαγάνας...

ΥΓ. Κατά την ταπεινή μου γνώμη, ο μεγαλύτερος (και γνησιότερος) γευσιγνώστης όλων των εποχών είναι ο μπαρμπα-Μηλιός της παπαδιαμαντικής «Εξοχικής Λαμπρής»: «προεστώς άμα και πρόθυμος θεράπων της κοινότητος, ηξέυρων να ψήνει ως ουδείς άλλος το αρνί, λιανίζων μεθοδικώτατα δ' όλους, και τρώγων άμα και προπίνων».

Με τις ευχαριστίες μας και για την αντιγραφή.

* Πάσχα και επιχειρήσεις

Κλαίουν και οδύρονται οι αλυσίδες μεγάλων καταστημάτων επειδή ο νόμος δεν τους επιτρέπει ν' ανοίξουν μεθαύριο Κυριακή τού Πάσχα των Λατίνων, μια από τις δύο μεγάλες γιορτές τής χριστιανωσύνης. Οι ιδιοκτήτες τους είναι οι ίδιοι που το παίζουν φανατικοί πιστοί όποτε τους συμφέρει, αλλά θα πρέπει κάποια στιγμή ν' αποφασίσουν αν είναι με τον Χριστό ή με τον εχθρό. Το παράπονό τους είναι ότι σύμφωνα με το νόμο μπορούν να λειτουργήσουν το Πάσχα μικρά καταστήματα με λιγότερους από πέντε υπαλλήλους και αυτό είναι ανάθεμα για τους μεγιστάνες. Ούτε μια ημέρα το χρόνο δεν δικαιούνται οι μικρές επιχειρήσεις να λειτουργήσουν χωρίς τον αδυσσώπητο ανταγωνισμό, για να μη διαφύγει ούτε ένα σεντ από τα δόντια τού καρχαρία.

* Η ψήφος ετεροδημοτών

Μια πολύ σωστή παρατήρηση έκανε ο συμπάροικος, κ. Ναπολέων Τσάνης, που έστειλε ενδιαφέρουσα επιστολή για την ψήφο των Αποδήμων και θα δημοσιευθεί σύντομα. Σε σύντομη συνομιλία μας, ο κ. Τσάνης, παρομοίωσε την ψήφο των Αποδήμων με την ψήφο των ετεροδημοτών στην Ελλάδα, που ενώ ζουν μια ζωή στην Αθήνα ή άλλες πόλεις επιστρέφουν για να ψηφίσουν στο χωριό τους και εκλέγουν δήμαρχο που πιθανόν να μη θέλουν οι ντόπιοι.

* Οι φίλοι μας Ιταλοί

«Ένα δίχρονο κοριτσάκι που ανασύρεται σώο στην αγκαλιά της μητέρας του, η οποία λίγο μετά ξεψυχάει, ένας νεαρός που αφηφώντας τη ζωή του μέσα στα χαλάσματα ψάχνει τον συγκάτοικό του, ένα ζευγάρι που οι διασώστες βγάζουν από τα συντρίμια νεκρό και σφιχταγκαλιασμένο, νεαροί φοιτητές που με αυταπάρνηση βοηθούν όπως και όσο μπορούν τους πληγέντες, γονείς, συγγενείς αλλά και άγνωστοι άνθρωποι που λησμονώντας τον εαυτό τους δίνουν μάχη με τον θάνατο για τη σωτηρία του άλλου, πλιατσικολόγοι που μέσα στη νύχτα ορμάνε στα γκρεμισμένα σπίτια να αρπάξουνε το θαμμένο βίος των αστέγων, ρεπόρτερ που αναμεταδίδουν την είδηση σεβόμενοι το τραγικό της κατάστασης και άλλοι που πουλάνε αίμα και νεκρή σάρκα ενισχύοντας την πολιτική εκμε-

τάλευσης της συμφοράς. Τηλεθεατές που συγκινούνται βαθύτατα με την αλλότρια δυστυχία, άλλοι που μυστικά απολαμβάνουν το ότι εκείνοι είναι σώοι, και άλλοι που αδιάφοροι και απαθείς παραμένουν εσπιασμένοι στα όποια «δικά τους». Οι καταστροφές μάς φέρνουν κοντά με το ποταπό και το υψηλό, το ελάχιστο και το μέγιστο που μας κατοικεί. Είμαι άνθρωπος και τίποτα το ανθρώπινο δεν μου είναι ξένο», έγραψε η Φωτεινή Τσαλικογλου, καθηγήτρια στο Τμήμα Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

Για άλλη μια φορά η Φύση έκανε επίδειξη τής τρομακτικής δύναμής της με τραγικές συνέπειες για τα άμοιρα θύματά της, αυτή τη φορά οι γείτονες και φίλοι Ιταλοί. Σαν Έλληνες με πείραν μακράν και πικράν από σεισμούς και άλλες φυσικές καταστροφές δεν μπορούμε να μείνουμε ασυγκίνητοι στην απόγνωση αυτών που επέζησαν και θρηνούν τους νεκρούς τους. Ισως σαν παροικία θα πρέπει να δείξουμε ηθική τουλάχιστον συμπαραστάση στην ιταλική κοινότητα με την οποία μοιραστήκαμε περισσότερα από εκατό χρόνια τις χαρές και λύπες τής μετανάστευσης και εγκατάστασης σ' αυτή τη χώρα.

* Αλληλογραφία

Ε.Ρ.: Εκπληκτος έμεινα από την απαίτησή σας να λογοκρίνω κείμενα συναδέλφων, ιδιαίτερα επειδή είσθε γυναίκα τού πνεύματος και τής τέχνης. Σαν αναγνώστρια τής εφημερίδας μας πολλά χρόνια, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι εδώ υπάρχει ελευθερία σκέψης και να είσθε ικανοποιημένη με την πολυφωνία που προσφέρουμε. Δεν σάς λέμε να συμφωνείτε με ό,τι γράφουμε, αλλά δεν γράφουμε για να συμφωνείτε. Ελπίζω να δείξετε κατανόηση.

Νίνα Ναχμία: Για δεύτερη και τελευταία φορά σας ειδοποιούμε να επικοινωνήσετε με την εφημερίδα μας. Αν δεν το κάνετε, μη χάνετε τον καιρό σας γράφοντας επιστολές.

* Καλόο!

Πάει ένας στο μπαρ και κάθεται δίπλα σε μία γυναίκα κοιτώντας συνέχεια το ρολόι του. Μετά από λίγο τον ρωτάει η γυναίκα:

- Γιατί κοιτάτε συνέχεια το ρολόι σας; Περιμένετε κάποιον;
- Μπα, απλά το καινούργιο μου ρολόι μου μιλάει τηλεπαθητικά.
- Και τι σας λέει;
- Ότι δεν φοράτε εσώρρουχα!
- Α, μα εγώ φοράω!
- Α, το χαζόπραμα! Πάλι πάει μια ώρα μπροστά!

* Μια λέξη κάθε ημέρα

Μπράτιμος: Ένας από τους στενότερους συγγενείς του γαμπρού από την πλευρά του πατέρα, ενώ η μπρατίμισσα προερχόταν από την πλευρά της μητέρας. Ο μπράτιμος όμως μπορούσε να είναι και ο πιο αγαπητός φίλος του γαμπρού. Και στις δύο περιπτώσεις αυτός συνόδευε το γαμπρό και ήταν ο καλύτερος βοηθός στο γάμο. Στους Σαρακατσάνους ο μπράτιμος βοηθούσε και στο στόλισμα της νύφης. Οι μπράτιμοι διακρίνονται σε πρώτους και δεύτερους ή σε μεγάλους και μικρούς. Συνήθως είναι άγαμοι, αν και σε ορισμένες περιοχές ο μεγάλος είναι παντρεμένος και ο μικρός ανύπαντρος. Στους Βλάχους η πρώτη μπρατίμισσα αναπιάνει τα προζύμια για τις κουλούρες του γάμου. Η λέξη μπράτιμος κατάγεται από βουλγαρική λέξη που σήμαινε «αδελφώνομα».